

Kayna?t?rma Uygulamalar?na Kat?lan Özel Gereksinimli Ö?rencilerin Sosyal Kabul Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kayna?t?rma Uygulamalar?na Kat?lan Özel Gereksinimli Ö?rencilerin Sosyal Kabul Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24529>

Özet

Bu çal??ma, özel gereksinimli ö?rencilerin kayna?t?rma uygulamalar? çerçevesinde akranlar? taraf?ndan ne düzeyde sosyal kabul gördüklerini belirlemek amacıyla geli?tirilen bir ölçme arac?nın tan?t?m?n? yapmaktadır. Sosyal Kabul Ölçe?i (SKÖ), Erdinç Arslan taraf?ndan 2010 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Ölçek, ö?rencilerin sosyal becerileri, davran??lar? ve akran tutumlar? gibi kritik boyutlar? ele alarak, kayna?t?rma ortamlar?n?n ba?ar?s?n?n temel bir göstergesi olan sosyal entegrasyonu ölçmeyi hedeflemektedir. Geli?tirme sürecinde yüksek geçerlik ve güvenilirlik katsayılar? elde edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Kayna?t?rma uygulamalar?, özel gereksinimli ö?renciler, sosyal kabul, ölçek geli?tirme, akran tutumu, sosyal beceriler, Likert ölçe?i, Cronbach Alfa

Yazarlar

Erdinç Arslan

Amaç

Ölçe?in temel amacı, okullarda uygulanan kayna?t?rma uygulamalar?na kat?lan özel gereksinimli ö?rencilerin, normal geli?im gösteren akranlar? taraf?ndan sergilenen sosyal kabul düzeylerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemektir. Bu araç, e?itimcilerin ve ara?t?rmacılar?n kayna?t?rma ortamlar?ndaki sosyal etkile?imleri ve entegrasyon sorunlar?n? tespit etmelerine olanak sa?lamaktadır.

Araç, elde edilen veriler ?????nda, kayna?t?rma programlar?n?n sosyal sonuçlar?n? de?erlendirmek ve kabul düzeyini art?rmaya yönelik müdahale stratejileri geli?tirmek için kritik bilgiler sunmaktadır. Bu amaçla, ölçek, ö?rencilerin sosyal kabulünü üç ana faktör alt?nda incelemektedir.

Yap?

Kayna?t?rma Uygulamalar?na Kat?lan Özel Gereksinimli Ö?rencilerin Sosyal Kabul Ölçe?i (SKÖ), özel gereksinimli ö?rencilere yönelik akranlar?n tutum ve davran??lar?n? de?erlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Sosyal kabul yap?s?, faktör analizi sonucunda belirlenen üç ana alt boyuttan olumaktadır:

Sosyal Beceriler (16 madde): Engelli akranla etkile?im kurma, payla?ma ve sosyal ortamlara dahil etme e?ilimlerini ölçer.

Öğrenci Davranış (9 madde): Engelli akranın davranışlarına yönelik tepkileri ve koruyucu/destekleyici tutumları değerlendirir.

Akran Tutumu (7 madde): Özel gereksinimli akranlarla arkadaşlık kurmaya ve onlara karşı genel olumlu veya olumsuz duygusal tutumları yansıtır.

Ölçek toplamda 32 maddeden oluşmakta olup, bu maddelerden 23'ü olumlu ifade içerirken, 9'u (10, 26, 33, 37, 38, 53, 60, 63, 65) olumsuz yönde ifade edilmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla yapılan faktör analizi sonuçları, geliştirilen aracın geçerli bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Küresellik Testi sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bulgular şunlardır:

KMO Değeri: .931 olarak bulunmuştur. Bu yüksek değer, seçilen çalıtma grubu verilerinin faktör çökartimi için son derece uygun olduğunu göstermektedir. **KMO** değerinin .90 ve üzeri olması, verilerin mükemmel düzeyde faktör analizi için uygun olduğunu işaret eder.

Bartlett's Testi: Değer 4036.265 olarak ($p = .00$) anlamlı çökmtür. Bu anlamlılık, evrendeki dağılımın normal olduğunu ve değişkenler arasında faktör analizi yapmaya uygun korelasyonların bulunduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Sosyal Kabul Ölçeği'nin (SKÖ) güvenilirlik analizleri, Cronbach Alfa Ç Tutarlılık Katsayısı, Spearman Brown Çki Yarık Test Korelasyonu ve Madde Toplam Korelasyonu yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen iç tutarlılık katsayıları, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır:

Birinci Faktör (Sosyal Beceriler): Cronbach Alfa değeri .905.

İkinci Faktör (Öğrenci Davranış): Cronbach Alfa değeri .870.

Üçüncü Faktör (Akran Tutumu): Cronbach Alfa değeri .778.

Tüm faktörlerin katsayıları kabul edilebilir sınırların (.70) oldukça üzerinde yer almaktadır. Ayrıca, madde toplam korelasyon ranjları da güçlüdür. Birinci faktörde .693 ile .436 arasında, ikinci faktörde .735 ile .446 arasında ve üçüncü faktörde ise .548 ile .332 arasında değişmektedir. Bu ranjlar, maddelerin ilgili faktörün genel yapısıyla tutarlı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme çalışması kapsamında yapılan faktör analizi, ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu faktörler, kaynaçtırma ortamlarındaki özel gereksinimli

öğrencilerin sosyal kabulünü farklı boyutlarda ele almaktadır. Faktör yapısı, ölçeğin teorik temelleriyle uyumludur ve akran tutumlarının çok yönlü doğasını yansıtmaktadır.

Faktörlerin madde dağılımı şu şekildedir: Sosyal Beceriler faktörü 16 madde, Öğrenci Davranış faktörü 9 madde ve Akran Tutumu faktörü 7 madde içermektedir. Bu faktörler, ölçeğin toplam 32 maddesini kapsamaktadır. Faktör yüklerinin ve korelasyonların incelenmesi, her bir maddenin ilgili alt boyutu temsil etmede yeterli güce sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Ölçek

Test Türü: Geliştirme (Özel amaçlı psikometrik araç)

Format: Öz bildirim (Akranlar tarafından doldurulur)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kaynaçtırma uygulamalarına katılan özel gereksinimli öğrencilerin akranları (Normal gelişim gösteren öğrenciler)

Yaş Grubu: İlkokul ve Ortaokul öğrencileri (Tez bağlamından çıkarılmaktadır)

Popülasyon Detayları: Kaynaçtırma süreçlerinde eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerle etkileşimde bulunan akran grubu.

Test Metodolojisi: 3'lü Likert ölçeği (1=Katılmıyorum - 3=Katılıyorum). Yüksek puanlar, yüksek sosyal kabul düzeyini ifade eder.

Anahtar Kelimeler

Sosyal entegrasyon, özel eğitim, kaynaçtırma, sosyal kabul, Erdinç Arslan, psikometrik özellikler, KMO, Bartlett's testi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Erdinc_arslanfb@hotmail.com

İletişim Adresi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur (Tez çalışması sırasında)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2010

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Kullan?m için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [kaynastirma-uygulamalarina-katilan-ozel-gereksinimli-ogrencilerin-sosyal-kabul-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Arslan, E. (2010). *Kayna?t?rma uygulamalar?na kat?lan özel gereksinimli ö?rencilerin sosyal kabul düzeylerinin belirlenmesine yönelik ölçek geli?tirme çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Yüksek Lisans Tezi Ba?lant?s?: [tez.yok.gov.tr](#)

Kayna?t?rma Uygulamalar?na Kat?lan Özel Gereksinimli Ö?rencilerin Sosyal Kabul Ölçe?i Maddeleri

Ölçekte 23 olumlu, 9 olumsuz madde (10, 26, 33, 37, 38, 53, 60, 63, 65) olmak üzere toplam 32 madde yer almaktadır.

Sosyal Becerileri (16 m): Engelli (özürlü) arkada??mla e?yalar?m? payla?maktan ho?lan?r?m.

Ö?renci Davran??? (9 m): Engelli (özürlü) arkada??m?n kendi e?yalar?na zarar vermesine engel olurum.

Akran Tutumu (7 m): S?n?f arkada?lar?m istese de engelli (özürlü) bir ki?i ile arkada? olmak istemem.